

**A transz* embereket egészségügyben érő
diszkrimináció dokumentálása Magyarországon**

Hidasi Barnabás

Transvanilla Transznemű Egyesület

TransCare

Kutatási zárójelentés

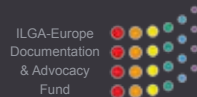
2014

Budapest

© Transvanilla Transznemű Egyesület



A projekt megvalósulását a ILGA-Europe Documentation and Advocacy Fund támogatta.



ISBN 978-963-12-1568-7

Az itt publikált adatok és megállapítások nem feltétlenül tükrözik az ILGA-Europe Documentation and Advocacy Fund hivatalos álláspontját.

Fotók: Tallér Alíz Graphics & Photography
www.talleraliz.hu

TARTALOM

I. / 4-8	Projekt
I.1. / 4	Transvanilla Transznemű Egyesület
I.2. / 5	A projekt leírása
I.3. / 5	A kutatás folyamata
I.4. / 6	A vizsgált sokaság
I.5. / 8	Használt fogalmak
II. / 9-23	Kutatási eredmények
II.1. / 9	Demográfia
II.2. / 15	Egészség
II.3. / 19	Diszkrimináció
II.4. / 24	Egyéb
III. / 26-32	Esetek
III.1. / 27	Általános egészségügyi ellátás
III.2. / 31	Transz-specifikus ellátás
IV. / 33	Ajánlások a jó gyakorlat kialakítása érdekében



TRANSVANILLA TRANSZNEMŰ EGYESÜLET

A transz, a dzsender-nonkonform és az interszex emberek érdekeit képviseljük az élet minden területén. Egy olyan Magyarországot dolgozunk, ahol a transz, a dzsender-nonkonform és az interszex emberek tisztelt, elfogadott és látható tagjai a társadalomnak. Célunk ennek érdekében jogi, orvosi és társadalmi változásokat elérni, hogy ezzel javítsunk a transz*, dzsender non-konform és interszex emberek mindennapi életminőségén.

[PROJEKT]

TransCare - A transz* embereket egészségügyben érő diszkrimináció dokumentálása Magyarországon

2014. januárjától decemberig zajló projekt célja a transzneműek diszkriminációval szembeni jobb védelme az egészségügyben mind az általános, mind a transz-specifikus ellátások területén.

A projekt első szakaszában adatgyűjtés történt online és papír alapú kérdőívek illetve személyes interjúk formájában. A kutatás eredményét ebben a jelentésben publikáltuk majd a tényekre alapozva hívjuk fel a közvélemény figyelmét az érintett döntéshozók és szakemberek felelősségére abban, hogy megfelelő rövid és hosszú távú módosításokat eszközöljenek annak érdekében, hogy a transz* emberek számára elérhetőbbek és megfelelő minőségűek legyenek a nekik szükséges egészségügyi szolgáltatások.

[A KUTATÁS FOLYAMATA]

Az empirikus kutatás elkészítésére összesen két lépésben került sor, külön időpontokban.

Elsőként önkitöltős online és papír alapú kérdőíves felmérést végeztünk. Az online kérdőíves módszerre a transz* emberek nehéz elérhetősége és speciális helyzete adott okot. Ennek köszönhetően és az anonimitásuk biztosításával az intimebb és zavarra okot adó témákban is könnyebben nyilatkozhattak.

Kérdőívünk 68 megkezdett és 253 befejezett válaszsort tartalmaz. Kutatásunk eredményeinek elemzése során kizárólag a befejezett 253 kérdőívet dolgoztuk fel.

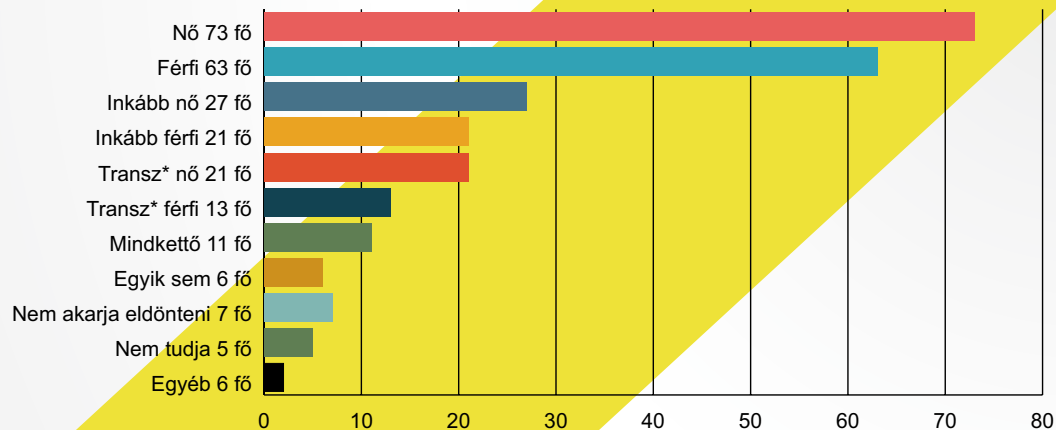
A kutatás második lépéseként 22 személyes, félig strukturált interjút készítettünk. Az interjúalanyok a diszkriminációt tapasztalt kérdőívet kitöltők közül kerültek ki.

[A VIZSGÁLT SOKASÁG]

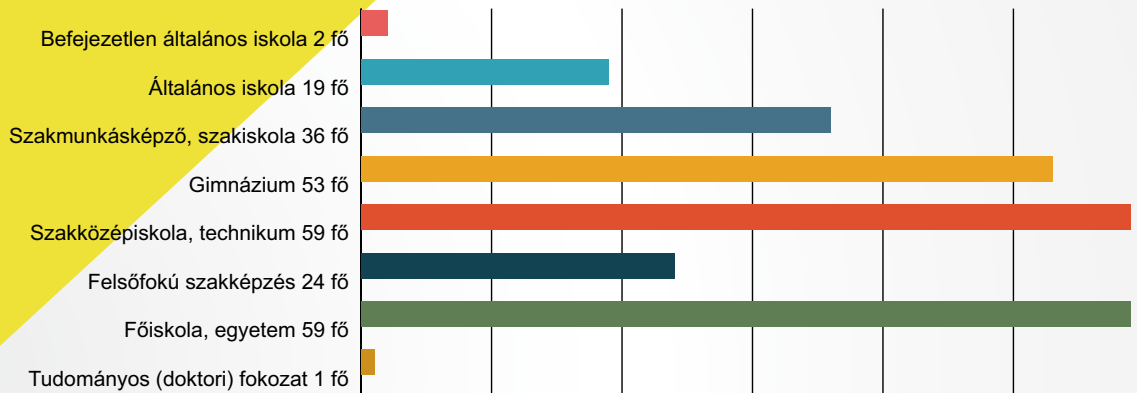
A kérdőíves vizsgálati személyek a Transvanilla Transznemű Egyesület közösségi eseményein résztvevők, és a transz* embereket is megszólító weboldalak és a közösségi média felhasználói közül kerültek ki. A kérdőíves vizsgálatban 253 személy vett részt,

ebből 28,8 % nőnek,
10,7 % inkább nőnek,
8,3 % transz* nőnek,
25 % férfinak,
8,3 % inkább férfinak,
5,1 % transz *férfinak,
4,3 % mindkettő neműnek,
2,4 % egyiknek sem,
2,8 % nem akarta eldönteni,
1,9% nem tudja

és 2,4% egyébnek (genderqueer, harmadik nemű, genderfluid, agender-transzmaszkulin transz* férfi) identifikálta magát.



[A VIZSGÁLT SOKASÁG]



Legmagasabb iskolai végzettség szerint:
befejezetlen általános iskola 0,8% ,
általános iskola 7,5% ,
szakmunkásképző, szakiskola 14,2% ,
gimnázium 21% ,
szakközépiskola, technikum 23,3% ,
felsőfokú szakképzés 9,5% ,
főiskola, egyetem 23,3% ,
doktori fokozat 0,4% .

Az interjúra összesen 22 fő jelentkezett.



[HASZNÁLT FOGALMAK]

NEMI IDENTITÁS

Minden ember mélyen átértett belső és egyéni tapasztalata a neméről, amely lehet, nem felel meg a születésekor meghatározott nemének, beleértve a testének személyes érzését (amely magában foglalhatja, /amennyiben az szabadon választott!/ a testi megjelenés vagy funkciók módosítását, orvosi, sebészeti és más módon) és egyéb típusú kifejezését a nemnek, beleértve a ruhát, beszédet és stílust. *

NEM KIFEJEZÉSE

Az a mód, hogyan egy ember a külső megjelenésével és/vagy viselkedési, öltözködési, hajviseleti, hangbeli, testi és egyéb külső és fizikai jellemzőivel kifejezi önmagát. **

INTERSZEX EMBEREK

Interszexuálisnak nevezzük azokat az embereket, akik a nemi anatómiai jegyek (kromoszómák, hormonok, külső és belső nemi szervek) olyan kombinációjával rendelkeznek, amelyek sem a férfiak, sem a nők esetében nem szokványosak. Az interszexuális állapot leggyakrabban veleszületett, de előfordul az is, hogy a szexuális fejlődés későbbi fázisában alakul ki. ***

TRANSZ EMBEREK

Az emberek különféle, széles rétegét lefedő kifejezés azokra, akik nemi identitása vagy nemének kifejezése nem egyezik meg teljesen azzal, ahogyan születésükkor meghatározták azt. Ebbe a körbe tartoznak azok (de nem csak azok!), akik transzszexuális emberként, transznemű emberként, transzvesztitaként / cross-dresser emberként, nem-binárisként, dzsender variáns emberként stb. határozzák meg magukat. **

* Yogyakarta Principles on the Application of International Human Rights Law in relation to Sexual Orientation and Gender Identity (2006)

** "...And Others!" Argumentation Training for Transgender Inclusion in Europe - A 'Good Practice' Toolkit for Trans* Activists and Allies Working for Trans* Equality, Rights and Inclusion (2011)

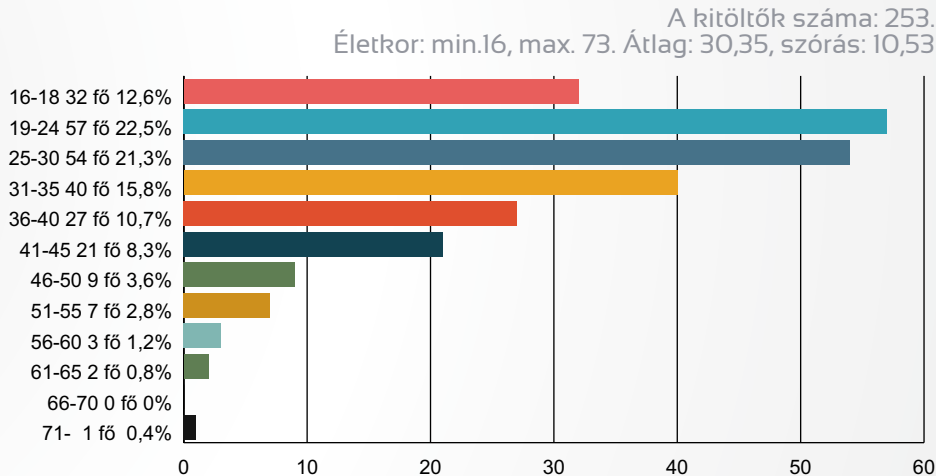
*** Wikipédia

[EREDMÉNYEK]

KÉRDŐÍV

A kérdőív eredményeit az alábbi diagramokban foglaltuk össze:

DEMOGRÁFIA



A legfiatalabb válaszadó 16 éves volt, a legidősebb pedig 73 éves, a súlypont azonban a fiatalok oldalára billent, a kérdőívek kitöltőinek 72,2%-a a 16 és 35 év közötti korosztályba tartozott.

NEMEK

Születésekor milyen neműnek anyakönyvezték:

Nő 99 fő 39.1%

Férfi 142 fő 56.1%

Nőnek anyakönyvezték, de intersexuális vagyok. 4 fő 1.6%

Férfinak anyakönyvezték, de intersexuális vagyok. 8 fő 3.2%

Születésükkor a válaszadók 39,1%-át nőnek, 56,1%-át férfinak, illetve 1,6%-át (4 fő) nőnek anyakönyvezték, de intersexuális és 3,2%-át (8 fő) férfinak anyakönyvezték, de intersexuális.



MOST MILYEN NEMŰNEK ÉRZI MAGÁT

Lásd 6. oldal diagram.

A megkérdezettek 28,8 % nőnek, 10,7 % inkább nőnek, 8,3 % transz* nőnek, 25 % férfinak, 8,3 % inkább férfinak, 5,1 % transz *férfinak, mindkettő neműnek 4,3 %, egyiknek sem 2,4 %, nem akarta eldönteni 2,8 %, nem tudja 1,9% és egyébnek 2,4% (genderqueer, harmadik nemű, genderfluid, agender-transzmaszkulin transz* férfi) identifikálta magát.

Transz* nő

Születésekor férfinak meghatározott személy, akinek ennek ellenére nemi identitása vagy nemének kifejezése nem egyezik meg teljesen azzal.

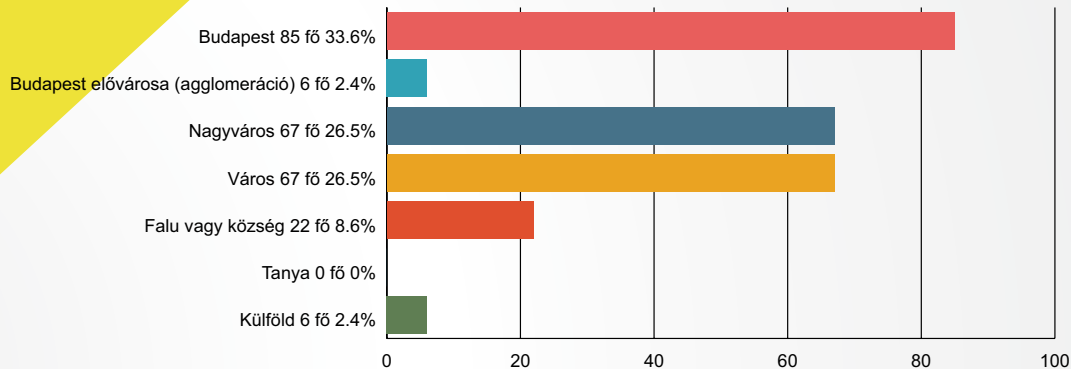
Transz* férfi

Születésekor nőnek meghatározott személy, akinek ennek ellenére nemi identitása vagy nemének kifejezése nem egyezik meg teljesen azzal.

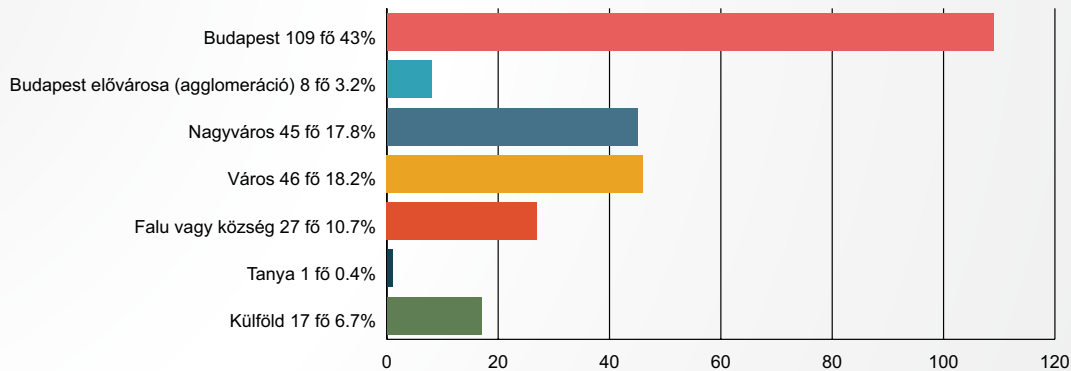
Interszex személy

Interszexuálisnak nevezzük azokat az embereket, akik a nemi anatómiai jegyek (kromoszómák, hormonok, külső és belső nemi szervek) olyan kombinációjával rendelkeznek, amelyek sem a férfiak, sem a nők esetében nem szokványosak. Az intersexuális állapot leggyakrabban veleszületett, de előfordul az is, hogy a szexuális fejlődés későbbi fázisában alakul ki.

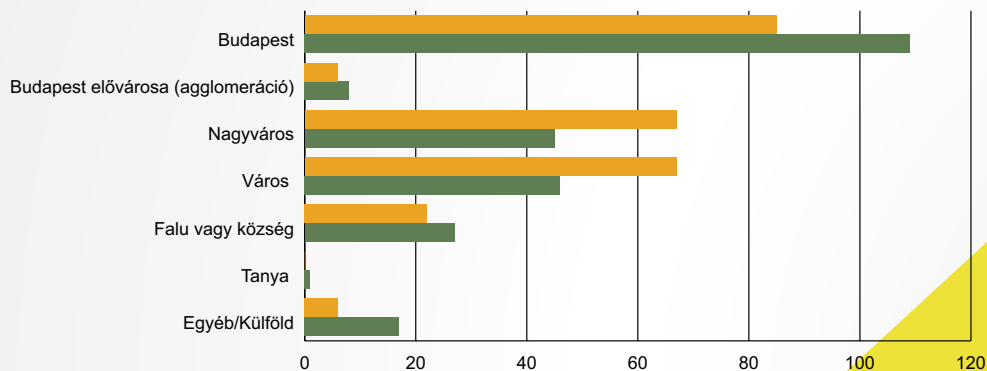
SZÜLETÉSI HELY



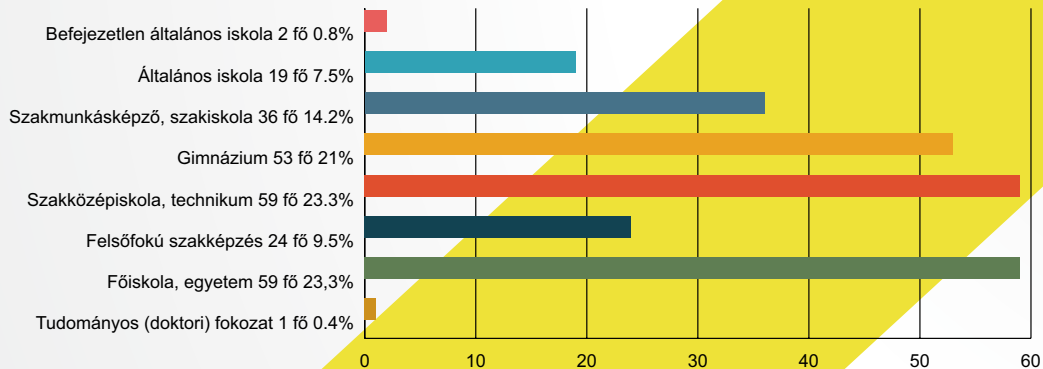
LAKÓHELY TÍPUSA



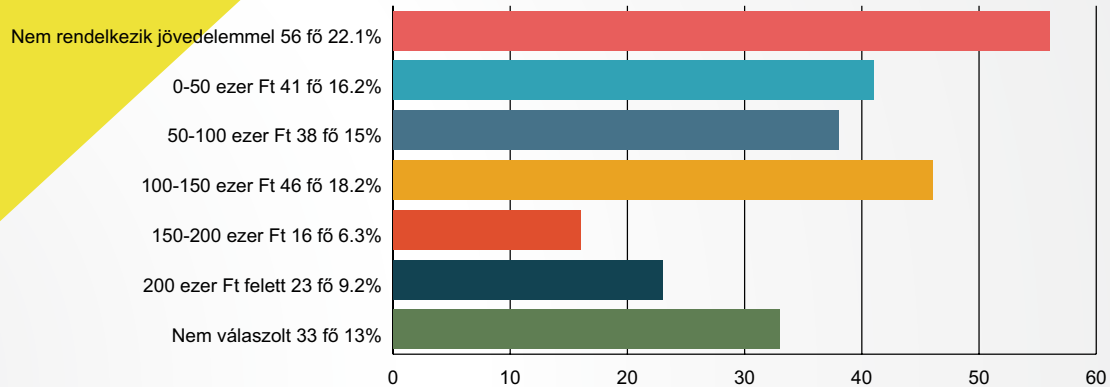
A SZÜLETÉSI HELYHEZ VISZONYÍTOTT MIGRÁCIÓ IRÁNYA LEGHANGSÚLYOSABBAN A FŐVÁROS, MAJD KÜLFÖLD FELÉ MUTAT.



LEGMAGASABB ISKOLAI VÉGZETTSÉG



JÖVEDELEM



JELENLÉG FŐÁLLÁSBAN DOLGOZIK-E

A transz* emberek egyik legégetőbb problémája a munkavállalás, ezt mutatja az is, hogy a megkérdezettek 53%-a nem dolgozik főállásban.

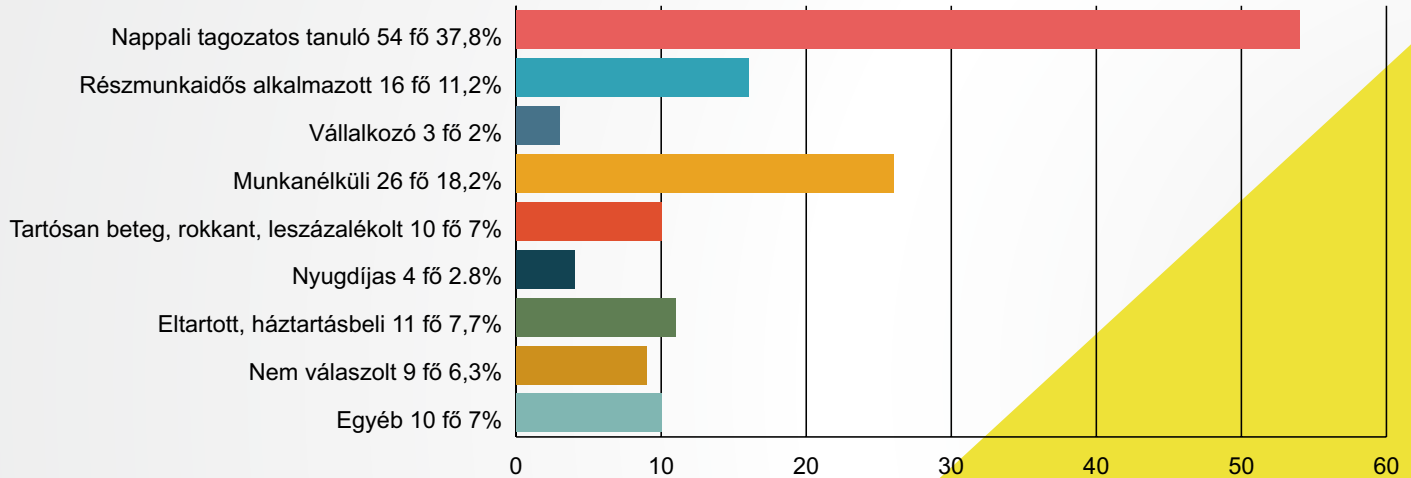
IGEN - 47%

NEM - 53%

HA NEM...

A főállású munkahellyel nem rendelkező válaszadók (26 fő) 18,2% munkanélküli, továbbá a fiatal korosztály viszonylag magas jelenlétének köszönhetően magas a nappali tagozatos tanulók száma is. (37,8%)

FOGLALKOZÁS



Egyéb: esti és levelező tagozatos tanulók, nappali tagozat mellett részmunkaidős alkalmazottak, szellemi szabadfoglalkozású, ápolási díjazott illetve közhasznú munkás.

[EGÉSZSÉG]

HOGYAN ÍRNÁ LE EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTÁT

■	■	■	■	■	52 fő	20.6%	Nagyon jó
■	■	■	■	■	117 fő	46.2%	Jó
■	■	■	■	■	65 fő	25.7%	Kielégítő
■	■	■	■	■	16 fő	6.3%	Rossz
■	■	■	■	■	3 fő	1.2%	Nagyon rossz

AZ ELMÚLT ÉV SORÁN VOLT HÁZIORVOSI RENDELÉSEN

IGEN - 76,7%

NEM- 23,3%

HA JÁRT, MENNYIRE ELÉGEDETT A HÁZIORVOSI RENDELÉSSSEL (OSZTÁLYOZÁS 1-5-IG)

1

4,6%
9 FŐ

2

8,7%
17 FŐ

3

29,3%
57 FŐ

4

30%
58 FŐ

5

27,4%
53 FŐ

JÁR-E VALAMILYEN SZŰRŐVIZSGÁLATRA (PL. NŐGYÓGYÁSZATI, UROLÓGIAI, TÜDŐSZŰRÉS STB.)

RENDSZERÉSEN
43 FŐ - 17%

ALKALMANKÉNT - 104 FŐ - 41.1%

NEM - 106 FŐ - 41.9%

MIKOR VOLT UTOLJÁRA HIV SZŰRÉSEN

A transz* emberek jelentős hányada, (67,2%) még soha nem járt HIV- szűrésen.

Három hónapon belül	13 fő	5.1%
Egy éven belül	26 fő	10.3%
Több mint egy éve	44 fő	17.4%
Soha	170 fő	67.2%



DOHÁNYZÁS

30%
76 FŐ

Nem	150 fő	59.3%
Alkalmanként	27 fő	10.7%
Naponta	76 fő	30%

6,7%
17 FŐ

ALKOHOL

Nem	66 fő	26.1%
Ritkábban, mint havonta	79 fő	31.2%
Havonta	38 fő	15%
Hetente	53 fő	21%
Naponta / majdnem naponta	17 fő	6.7%

DROG

2%
5 FŐ

Nem	214 fő	84.6%
Ritkábban, mint havonta	28 fő	11%
Havonta	3 fő	1.2%
Hetente	3 fő	1.2%
Naponta / majdnem naponta	5 fő	2%

Áll vagy állt korábban
pszichiátriai kezelés alatt:

IGEN

30,8%

Igen 78 fő 30.8%
Nem 175 fő 69.2%

Komolyan gondolt arra,
hogy öngyilkosságot
kövessen el:

IGEN

53,7%

Igen 136 fő 53.7%
Nem 117 fő 46.3%

Ha gondolt komolyan
öngyilkosságra,
tett-e rá kísérletet:

IGEN

44,4%

Igen, egyszer	18 fő 11,9%
Többször is	49 fő 32,5%
Nem	69 fő 45,7%
Nem válaszolt	15 fő 9,9%

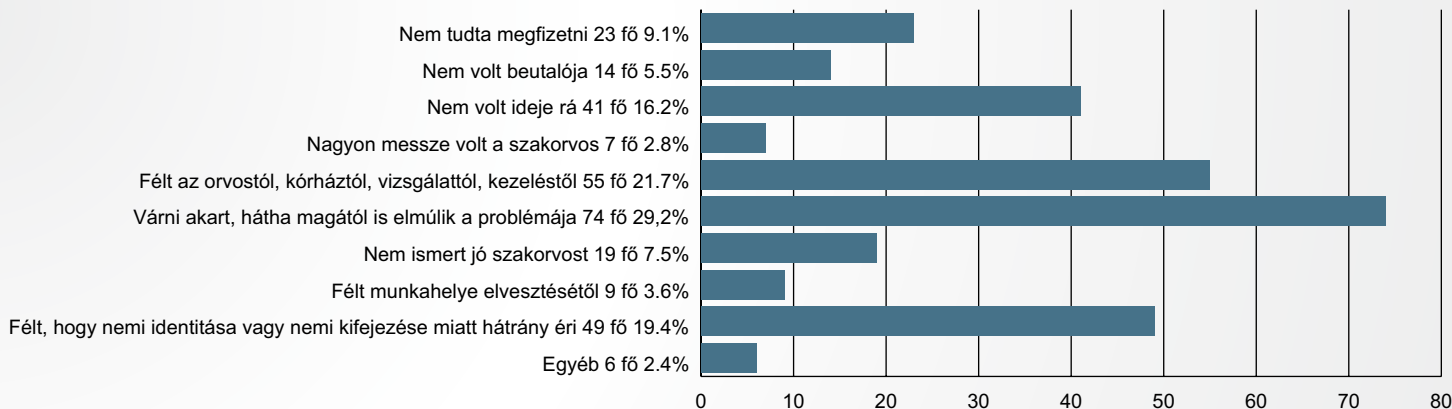
[DISZKRIMINÁCIÓ]

ELŐFORDULT, HOGY SZÜKSÉGES LETT VOLNA FELKERESNIE HÁZIORVOSÁT VAGY SZAKORVOST, DE NEM KERÜLT ERRE SOR

IGEN - 147 FŐ - 58,1%

NEM- 106 FŐ - 41,9%

MI VOLT AZ OKA (TÖBB VÁLASZ IS LEHETSÉGES)



Egyéb: orvosokban, hagyományos orvoslásban való bizalmatlanság vagy orvos nem fogadta adott esetben.

TAPASZTALTA-E VALAHA A KÖVETKEZŐK VALAMELYIKÉT AMIKOR EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLTATÁSOKAT HASZNÁLT VAGY PRÓBÁLT IGÉNYBEVENNI

HÁZIORVOST VAGY SZAKORVOST KELLETT VÁLTANIA ANNAK NEGATÍV REAKCIÓJA MIATT

19%

NEM VETTÉK FIGYELEMBE A SPECIÁLIS IGÉNYEIT

34,8%

INDOKOLATLANUL ELKÜLÖNÍTETTÉK

11%

MEGTAGADTÁK A KEZELÉSÉT

19,4%

LÁTVÁNYOSAN JOBBAN ÜGYELTEK A HIGIÉNIÁRA

13%

SZÜKSÉGTELENÜL INTIM KÍVÁNCISKODÁS A SZEMÉLYZET RÉSZÉRŐL

30,8%

TAPASZTALTA-E VALAHA A KÖVETKEZŐK VALAMELYIKÉT AMIKOR EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLTATÁSOKAT HASZNÁLT VAGY PRÓBÁLT IGÉNYBEVENNI

ŐT HIBÁZTATTÁK A BETEGSÉG MIATT

26,9%

ZAKLATTÁK, MEGALÁZTÁK

20,6%

TETTLEGESEN BÁNTALMAZTÁK

3,2%

NEM VETT IGÉNYBE KEZELÉST MEGKÜLÖNBÖZTETÉSTŐL / INTOLERANCIÁTÓL VALÓ FÉLELME OKÁN

32,8%

ORVOSI SZŰRÉS VAGY PSZICHOLÓGIAI TESZT ELVÉGZÉSÉRE IRÁNYULÓ NYOMÁS VAGY KÉNYSZER

21,3%

TAPASZTALTA, HOGY NEMI IDENTITÁSA VAGY NEMI ÖNKIFEJEZÉSE MIATT EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZMÉNYBEN, RENDELÉSEN STB. DISZKRIMINÁCIÓ ÉRTE

IGEN - 66 FŐ - 26,1%

NEM - 187 FŐ - 73,9%

HA IGEN, HIVATALOSAN TETT PANASZT A TÖRTÉNEK MIATT

IGEN 4 FŐ 6,1%

NEM 62 FŐ 93,9%

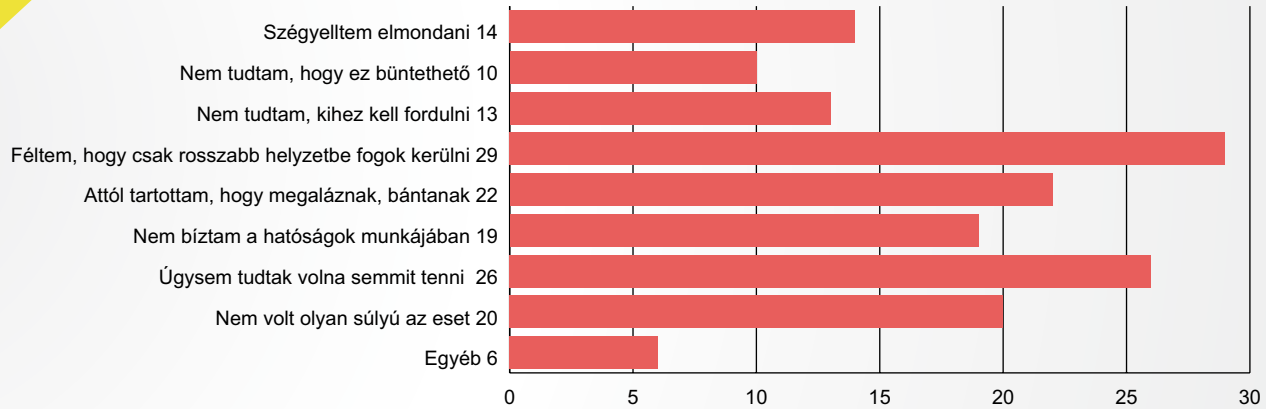
KINEK TETT PANASZT (TÖBB VÁLASZ IS LEHETSÉGES)

INTÉZMÉNYVEZETŐNEK	2
BETEGJOGI KÉPVISELŐNEK	1
EGYENLŐ BÁNÁSMÓD HATÓSÁGNAK	1
OMBUDSMANNAK	0
BÍRÓSÁGNAK	1
MÁS ÁLLAMI SZERVNEK	1
CIVIL SZERVEZETNEK, JOGVÉDŐKNEK	2

MI LETT AZ EREDMÉNYE

NEM FOGLALKOZTAK VELE 2
VIZSGÁLAT INDULT, DE NEM TÖRTÉNT SEMMI 2

HA NEM TETT PANASZT, MI VOLT AZ OKA (TÖBB VÁLASZ IS LEHETSÉGES)



Egyéb: hétköznapi, elfogadott eset szerinte, nem érdekelte annyira, más orvosnál keresett megoldást.

[EGYÉB]

KERÜL BIZONYOS HELYEKET AZÉRT, MERT FÉL, HOGY OTT ESETLEG MEGTÁMADJÁK, MEGFENYEGETIK, VAGY ZAKLATJÁK NEMI IDENTITÁSA VAGY NEMI ÖNKIFEJEZÉSE MIATT

IGEN
156 fő

61,7%

NEM
97 fő

38,3%

**AZ ELMÚLT 12 HÓNAPBAN ELŐFORDULT, HOGY: FIZIKAILAG/SZEXUÁLISAN MEGTÁMADTÁK
VAGY ERŐSZAKKAL FENYEGETTÉK OTTHON VAGY BÁRHOL MÁSHOL AKÁRMILYEN OKBÓL (TÖBB VÁLASZ IS LEHETSÉGES)**

FIZIKAI ERŐSZAK/TÁMADÁS	22
SZEXUÁLIS ERŐSZAK/TÁMADÁS	5
FIZIKAI ERŐSZAKKAL VALÓ FENYEGETÉS	48
SZEXUÁLIS ERŐSZAKKAL VALÓ FENYEGETÉS	17
EGYIK SEM	188

A KÖVETKEZŐ CSOPORTOK VALAMELYIKÉHEZ TARTOZÓNAK TARTJA MAGÁT (TÖBB VÁLASZ IS LEHETSÉGES)

ETNIKAI KISEBBSÉG (IDE ÉRTVE A BEVÁNDORLÓ CSOPORTOKAT IS)	11
VALLÁSI KISEBBSÉG	16
SZEXUÁLIS KISEBBSÉG	128
VALAMILYEN FOGYATÉKOSSÁG ÁLTAL MEGHATÁROZOTT KISEBBSÉG	17
MÁS KISEBBSÉGI CSOPORT	34
EZEK EGYIKE SEM	97

[ESETEK]

A KUTATÁS SORÁN A TRANSZ* EMBEREKKEL SZEMBENI EGÉSZSÉGÜGYI DISZKRIMINÁCIÓ KÜLÖNBÖZŐ FORMÁI IS FELSZÍNRE KERÜLTEK.

1. Az egyenlő hozzáféréshez és ellátáshoz való jog sérülése

- vizsgálat elmaradása, egészségügyi ellátás, műtét megtagadása
- hatékony, jó minőségű kezelés elmaradása, panaszaiuk elbagatelizálása

2. A beteg megaláztatást, kellemetlenséget él át nemi identitása vagy nemének kifejezése miatt

- nem megfelelően vizsgálják (kellemetlen, fájdalmas vizsgálat)
- elkülönített elhelyezés (pl. mozgássérült öltöző)
- egészségügyi személyzet részéről gúnyolódás, megaláztatás, túlzott intim kíváncsiszkodás

[ÁLTALÁNOS EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS]

PÉLDÁK

“Nőgyógyászaton. Vizsgálatra érkezvén, a papírokat beadtam. Majd kis idő múlva a nővér kijött és fennhangon mindenki előtt elkezdett velem kiabálni, hogy ez mennyire undorító. A többi várakozó hallatán küldött el így.”

““A nemváltoztatás engedélyezéséhez szükséges nőgyógyászati szakvélemény beszerzésekor a nőgyógyással volt konfliktusom. Emberileg nem tudta elfogadni a helyzetemet. Rendkívül lekezelően, kioktatóan bánt velem, többször is kellemetlen helyzetbe hozva az asszisztense előtt. Azt mondta, úgysem lehet belőlem soha teljes értékű férfi, és hogy gondoljak csak bele, hogy miféle nőnek fogok így kelleni. Próbáltam érvekkel meggyőzni, hogy én nem azért vagyok most itt, hogy jóslatokba bocsátkozzunk azzal kapcsolatban, hogy lesz-e valaki, aki így majd elfogad. Hiszen azt ő legalább annyira nem tudhatja előre, mint én. Azt viszont tudom, hogy ide viszont a párom kísért el, akit nem szeretnék hosszan megvártni. :) Azt azért kifejeztem, hogy én csak azt tudom, hogy sokat küzdöttem idáig azért, aki lenni szeretnék, és ehhez akkor is jogom van, ha efelől neki kétségei vannak. Megemlítettem talán azt is, hogy legfeljebb keresek más szakembert, aki számára nem vitatható a döntésem, amit már 2 “elmeorvos” hosszú hónapok vizsgálataival is alátámasztott. Elmondtam, hogy nem szerencsés talán orvoskollégáinak a munkáját e tekintetben alábecsülni. Végül vonakodva, de kiadta a látéletet, de annyira kellemetlenné tette a testi vizsgálatokat, amennyire csak lehetett. Ez a legrosszabb és legfájdalmasabb élményem az egész folyamatból, pedig azért a műtétek során sem véletlenül adnak fájdalomcsillapítót. Bár itt sem a testem fáj jobban, azt hiszem...”

PÉLDÁK

“Egyik esetben az egyik körzeti nőgyógyászom (férfi), miután elmondtam neki a transz státuszomat, azt mondta, hogy nem járhatok hozzá nőgyógyászati kezelésre és többet nem ír fel gyógyszert, mivel ő nem “ért” a transz* embereket érintő egészségügyi problémákhoz és nem szeretne foglalkozni velük. Azt is mondta, hogy előbb kellett volna elmondanom, mert ha például meg kellett volna vizsgálnia, az őt nagyon kellemetlenül érintette volna.”

“Az egyik körzeti fogorvos, akihez nem kezelésre járok, viszont sürgősségi ellátás miatt hozzá mentem be, miután észrevette, hogy a számítógépes rendszerükben még az előző nevem van feltüntetve, félig kiabálva nagyon indiszkrét kérdéseket tett fel a nememről, jelezte, hogy nem lát el, hogy ez neki nagyon kellemetlen, közben emelt hanggal elküldött és megtagadta az ellátást. Közben minden lehető módon érezte, hogy szégyellnem kellene magam a transz státuszom miatt. Több alkalommal: transz státusz kiderülése után orvosok indiszkrét kérdéseket tesznek fel a nemi szervemről, az átmenetről és a nemi helyreállító műtétéről.”

“Fogorvosi rendelőben, eltérő név és megjelenés miatt alaposabban megnéztek, látványosan röhögtek. Az egészségügyi szolgáltatást minimalizálták esetemben, nem voltak készségesek és kompromisszum készek a problémámat illetően. Tréfát űztek belőlem, hogy “uram...! Hihi elnézést asszonyom”. ”

“Nos, nem egyszer, ha akár orvosi rendelőben voltam, vagy akármilyen hivatalos helyen, és behívtak, a születési nevemen szólítottak, azaz Z... néven (még nincsen megváltoztatva a nevem, így emiatt kellemetlenségek is értek) Máshogy álltak hozzám, mint a többi emberhez. Érezhető volt az, hogy te valami szörny lennél, vagy nem is tudom, hogy micsoda. Pl. fogorvos; hiába kértem Lidocain-t, nem kaptam, állítólag nem volt... Így ki kellett bírnom a fűrás faragást....”

“Számptalan eset történt. A hormonkezelés után teljes mértékben nőnek néztem ki, eképp is éltem. A nem-és névváltoztatáshoz viszont sok orvosi papírra volt szükségem, így kénytelen voltam férfi névvel elmenni a kórházakba. Volt, hogy a nővérek “fiú-lány”-nak hívtak mindenki (a többi várakozó beteg, és a nővérek/ápolók) előtt. A leleteimet végül elém, a földre dobták le, azzal hogy “nesze”. ”

“Tüdőszűrő vizsgálat során a mozgássérült öltözőbe küldtek.”

“Tüdőszűrésre amikor mentem, hangosan mindenki előtt az egyik asszisztensnő megkérdezte, hogy “Ez volt a korábbi neve?”, és a régi nevemet mondta. Az endokrinológus azt mondta, hogy nem akar ilyen emberekkel foglalkozni. Egy alkalommal a munkaalkalmassági vizsgálaton a doktornő lekezelően azt mondta, hogy elmondja a főnöknőmnek, mi a helyzet velem.”

“A nemváltáshoz szükséges szakvéleményért a körzeti pszichiáterhez mentem, mert az ingyen lett volna, de megtagadta a segítséget. “még pénzért sem vállalnám” mondattal tarkítva.”

“Beutalóval időpontot szerettem volna kérni, klinikai szakpszichológushoz és pszichiáterhez, de egy orvosi alkalmazott (rezidens) a kérésem ellenére “meg akart győződni arról”, hogy ki vagyok. Szóval tartott, kérdezett, faggatott, feltételezett, azt akarta, hogy neki meséljek magamról stb. mindezt nyilvános, nem elkülönített helyen, más páciensekkel egy légtérben. Végül nem tudtam időpontot szerezni, hiába kértem, hogy én csak azt szeretnék kérni X szakorvos(ok)hoz. Végül nem mentem vissza a megadott időpontban személyes találkozásra.”

“Háziorvost kellett váltanom, mert arra hivatkozott, hogy a transzszexualizmus nem igazi betegség.”

PÉLDÁK

“Vidéki kórházban voltam előjegyezve genitális rekonstrukciós műtétre. A műtétet végző egyik orvosom megírta a vizsgálatkérő lapokat, amiket itthon a házi orvosom segítségével kellett volna elvégeztetnem a műtét előtt. A házi orvosom megtagadta a laborok kiírását, mert azt mondta a “transznemű emberek műtétei szépsészeti műtétek, azokkal kapcsolatos vizsgálatokat csak teljes áron végeztethetem el”, nem ad beutalót a vizsgálatokhoz. A vidéki kórházba 2 nappal korábban le kellett utaznom a laborok, vizsgálatok elvégeztetéséhez, mert a házi orvosom egyáltalán nem volt együttműködő, megtagadta a kérést.”

“Még a hormonkezelésem elején házi orvosom (férfi), mikor azt hitte, elhagytam a rendelőt, a fülem hallatára, szemem előtt tréfálgozott azzal, hogy nevetgélve odaszólt egy arra járó asszisztensnőnek: “Láttad? Ez egy transzvesztita volt!”. Ezután hangosan azt mondtam neki: “Nem, hanem transzszexuális”. Ezután házi orvosot váltottam.

Évekkel később, mikor már post-minden voltam, házi orvosom, egy nő, tájékozatlanság miatt egyszer egy vizsgálatkérő papírt úgy töltött ki, hogy a nőknek a férjezett név miatt fenntartott, lánykori névvel egyenértékű “születési név” rovatba beírta a régi nevemet. Igaz, ezt ő csak tájékozatlanságból és jóhiszeműen tette, és helyben korrigáltam vele a dokumentumot.”

“Konkrétan az endokrinológus aláírt meg és elküldött a francba meg nyomoréknak nevezett meg selejtnek, pedig örültem neki hogy egyáltalán eljutottam odáig, de ezt megelőzően kiröhögött a házi orvos és azt mondta csak akkor ad beutalót, ha többet nem megyek és átiratokozok máshoz is.”

“Évek óta jártam vért adni, nekem fontos, de amint tesztoszteron-kezelésem elkezdődött, tűnt fel az a rubrika a kérdőívben, hogy hormonkezelés. Bejelöltem és kiderült, hogy ez kizáró ok. Félrevontak, az orvos faggatott, kíváncsiskodott és azt érzékeltette velem, hogy én csak egy másodrangú, selejtes ember vagyok. Nagyon elszomorított ez az eset és hogy többé nem adhatok vért az életemben.”

[TRANSZ-SPECIFIKUS ELLÁTÁS]

“Mikor SRS (nemi rekonstrukciós műtét) felől érdeklődtem a budapesti Nőgyógyászati Klinikán, megkértek, hogy vetkőzzek le, mert nem láttak még nőt pénisszel. Ezután a megkérdezésem nélkül behívtak 4-5 orvostanhallgatót, akik szemrevételezték a meztelen testemet.”

“A kezdetekben nem vettek komolyan, elutasították a kezelést. Nem ismerték a betegséget, így nem voltak hajlandóak kezelni. A kórházban megalázóan bántak velem, több orvos és asszisztens előtt vizsgálták ki, mint valami idegen lényt. A pszichiátriai osztályon megpofoztak, mert nem a születésemkor dokumentált anyakönyvi nevet mondtam be. Az operáció alatt AIDS vicceket meséltek és hangosan megjegyzték, mindenki vigyázzon hová spriccel a páciens vére. Az ETT (Egészségügyi Tudományos Tanács) jóváhagyása után sem kezeltek annak megfelelően, ami a szakvéleményben állt.”

“Urológiai nagyon fontos és sürgős, úgymond életmentő ellátást tagadtak meg, mert az osztály igazgatója nem értette miért kell átalakító műtéten átesnie valakinek, és ők ilyen betegekkel nem foglalkoznak. Közölvén ő: “Menjen ahhoz, aki megműtötte!” ”

“A városi kórházban azt mondták a nőgyógyászok, hogy nem pakolnak ki ilyen betegeket, mint én, nem csinálják meg transzszexuálisoknak. Korábban a körzeti pszichiáter sem adott nekem szakvéleményt, mert azt mondta, nem ezért, ilyen emberekért lett pszichiáter, ő beteg emberekkel foglalkozik.”

“Sz. doktornőt felkerestem, hogy elkezdjem a hormonkezelésem. Sterilizációt fitogtatott, hogy anélkül nem kezd meg az ellátásom. Elmondtam neki, hogy lehet a jövőben szeretnék szülni, ezért nem szeretném azt a műtétet, teljesen felháborodott és nem vállalta a kezelésem. Másik ellenérv, hogy ez a műtét pénzbe kerül és nekem nincs rá. Tudtommal nem kötelezhetnek sterilizációra azért, hogy ilyen kezelést kapjak.”

PÉLDÁK

“A szegedi urológiai klinikára mentem P. profhoz, hogy vállalja el a műtétem. A konzultáción nagyon elkeseredtem, miután kijöttem Tőle, a folyosón sírógörcsöt kaptam, nem értettem a történeteket, mert elzavart. Nem akart megoperálni, mert korábban nő voltam és van egy gyermekem.”

“Szegeden jártam egy bizonyos doktor úrnál, aki nagyon megalázóan dobott ki a rendelőjéből. Igazából meg sem hallgatott, pár perc alatt a külsőm alapján ítélkezett és eldöntötte, hogy belőlem soha nem lesz nő. Elutasította a műtétemet és mindezek mellé még úgy beszélt velem, mint egy bűnözővel és undor ült ki az arcára. Kétségbeesetten, megalázva és sírva távoztam a rendelőjéből.”

Neves budapesti plasztikai sebészt kerestem fel mellplasztikai konzultációra. Kerek-perec kijelentette, hogy ő ilyen embereket nem műt. Mi ez, ha nem diszkrimináció? Én is fizető páciens lennék és ennek ellenére sem állt velem szóba.”



[AJÁNLÁSOK A JÓ GYAKORLAT KIALAKÍTÁSA ÉRDEKÉBEN]



A transz* emberek társadalmi befogadásának, láthatóságának növelésére irányuló program létrehozása.



A transz* emberek tudatosságnövelése, a betegjog, annak érvényesítése és a jogorvoslati lehetőségek ismertetése.



Az előítéletek megszüntetésére irányuló intézkedések megvalósítása érdekében orvosok és egyéb egészségügyi személyzet képzésébe és továbbképzésébe kerüljenek be transz* emberekről szóló ismeretek.



Az egészségügyi személyzet érzékenyítése a transzpozitív ellátás és gyakorlat érdekében.



TransCare

2014

Kiadta: Transvanilla Transznemű Egyesület

transvanilla.hu

szervezet@transvanilla.hu

[facebook.com/TransVanilla](https://www.facebook.com/TransVanilla)